

BIOLOGISCHE GROENTEN EN AKKERBOUW: RESULTATEN ONDER DRUK*Jakob Jager*

In matige tot slechte jaren in de gangbare akkerbouw en groenteteelt ontvangen biologische bedrijven voor hun producten relatief hoge prijzen. Dit gold vooral voor de jaren 1996 en 1999 en in mindere mate voor 2002. In de eerste jaren van deze eeuw staan de opbrengsten door een te groot aanbod onder druk. Met name de groenteprijzen vallen in vergelijking met de jaren negentig tegen. Dit heeft tot gevolg dat het gezinsinkomen uit bedrijf daalt van gemiddeld bijna 60.000 euro in de tweede helft van de jaren negentig naar ruim 20.000 euro over de jaren 2001 tot en met 2003 (tabel 1). In 2003 zakt het inkomen naar ruim 12.000 euro en ligt hiermee op 20% van het inkomen dat in de jaren negentig werd behaald.

Tabel 1 Enkele kengetallen per bedrijf van de biologische akkerbouw- en groentebedrijven, 1995-2003

	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2001	2002	2003
Oppervlakte (ha)	35,6	35,1	39,6	40,1	45,4	40,13	46,44	43,1
Bedrijfs grootte (nge)	84	83	97	95	106	81	85	78
Totaal opbrengsten (x 1.000 euro)	232	245	266	241	290	225	231	226
Totaal kosten (x 1.000 euro)	245	255	262	265	296	260	268	274
w.v. betaald (x 1.000 euro)	177	188	189	191	232	192	212	214
Rentabiliteit (%)	95	96	102	91	98	87	86	82
Gezinsinkomen uit bedrijf (x 1.000 euro)	55,4	56,7	77,1	50,0	57,1	33,3	18,2	12,1

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Biologisch versus gangbaar

Met betrekking tot het bouwplan valt bij een vergelijk tussen biologische en gangbare bedrijven op dat er op biologische bedrijven minder granen, aardappelen en bieten maar fors meer groenten voorkomen (tabel 2). In hectaren gemeten zijn de biologische bedrijven kleiner maar door hun intensiever bouwplan is de omvang in nge gemeten zelfs nog iets groter dan de gangbare bedrijven. De geldopbrengsten per hectare zijn voor de meeste gewasgroepen op de biologische bedrijven ook hoger. Dit verschil varieert van ruim 2.000 euro per hectare bij de groenten en 1.400 euro bij aardappelen tot 300 euro bij granen. In de tweede helft van de jaren negentig waren de verschillen in opbrengsten voor dezelfde gewasgroepen in veel gevallen twee keer zo groot. Hier staan wel hogere kosten tegenover. Dit is met name zichtbaar bij de arbeidskosten, loonwerk, rente en zaaizaad en pootgoed. Lager zijn uiteraard de kosten van gewasbescherming. De rentabiliteit van de biologische bedrijven is door de hogere kosten vier procentpunten lager. Dit resulteert in lager gezinsinkomen uit bedrijf van 12.500 euro (-37%).

Tabel 2 Vergelijking biologische akkerbouw- en groentebedrijven met gangbare akkerbouwbedrijven, gemiddeld 2001-2003

	Biologisch		Gangbaar	
	hectare	opbrengsten/ha (x 1.000 euro)	hectare	opbrengsten/ha (x 1.000 euro)
Totaal	43,2	5,3	49,1	3,5
Nge per bedrijf	81		76	
Granen	9,0	1,2	15,2	0,9
Aardappelen	5,1	5,7	13,5	4,3
Suikerbieten	2,6	3,8	8,0	3,0
Groenten	16,4	7,3	3,4	5,1
ov. akker-/tuinbouw	10,1	3,8	9,0	4,5
<i>Gemiddelde kosten per hectare cultuurgrond (euro)</i>				
Betaalde arbeid	640		66	
Betaalde rente	480		284	
Loonwerk e.d.	529		203	
Zaaizaad en pootgoed 1)	560		235	
Gewasbeschermingsmiddelen	17		276	
<i>Resultaten per bedrijf</i>				
rentabiliteit	85		89	
gezinsinkomen uit bedrijf	21,2		33,7	

1) excl. intern verkeer

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.